שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

מבחן מסכם: מסכת סוכה – דיני הסוכה מהמשנה הראשונה

זמן: 40–45 דקות · 100 נקודות · ענו על כל השאלות. הניקוד כתוב ליד כל שאלה.

חלק א: שאלות בחירה (30 נקודות) – הקיפו את התשובה הנכונה. בכל שאלה תשובה נכונה אחת.

1. לפי המשנה הראשונה במסכת סוכה, סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה: **(6 נק')**
   א. כשרה לכל הדעות ב. פסולה, ורבי יהודה מכשיר
   ג. כשרה, ורבי יהודה פוסל ד. פסולה רק כשאין לה שלוש דפנות

2. איזה אמורא לומד את הדין מהפסוק "וְסוּכָּה תִּהְיֶה לְצֵל יוֹמָם מֵחֹרֶב"? **(6 נק')**
   א. רבה ב. רבי זירא
   ג. רבא ד. אביי

3. למה במבוי גבוה המשנה אומרת "ימעט", ובסוכה גבוהה היא אומרת "פסולה"? **(6 נק')**
   א. כי סוכה היא מדאורייתא ומבוי מדרבנן, ובמבוי מלמדים איך לתקן
   ב. כי מבוי תמיד גבוה יותר מסוכה
   ג. כי סוכה אי אפשר לתקן בשום דרך
   ד. כי רבי יהודה חולק רק בדין המבוי

4. כמה דפנות צריכה סוכה לפי חכמים? **(6 נק')**
   א. ארבע דפנות שלמות ב. שלוש כהלכתן, ורביעית אפילו טפח
   ג. שתיים כהלכתן, ושלישית אפילו טפח ד. דופן אחת מספיקה

5. מהי סוכה "שחמתה מרובה מצלתה"? **(6 נק')**
   א. סוכה שגבוהה מעשרים אמה
   ב. סוכה שבסכך שלה יש יותר מקומות שהשמש עוברת בהם מאשר מקומות מוצלים
   ג. סוכה שאי אפשר לראות ממנה כוכבים
   ד. סוכה שבנויה מתחת לעץ

חלק ב: מונחים, ארמית ומבנה (30 נקודות) – ענו בקצרה ובמילים שלכם.

6. הסבירו את שני הביטויים מהסוגיה: (1) "מנא הני מילי" (2) "אלא מעתה". מה התפקיד של כל אחד בגמרא? **(10 נק')**

_____

_____

7. מאיפה לומדים שסוכה צריכה להיות גבוהה לפחות עשרה טפחים? הסבירו את החשבון. **(10 נק')**

_____

_____

8. חכמים אומרים "יש אם למסורת" ורבי שמעון אומר "יש אם למקרא". מה פירוש שני המושגים, ואיך חכמים מגיעים למספר הדפנות? **(10 נק')**

חלק ג: הבנת קטע (25 נקודות) – קראו את הקטע וענו על השאלות.

9. קראו את הקטע מהגמרא (אחרי שרבא אמר שסוכה צריכה להיות "דירת עראי"):

> אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: אֶלָּא מֵעַתָּה, עָשָׂה מְחִיצוֹת שֶׁל בַּרְזֶל וְסִיכֵּךְ עַל גַּבָּן, הָכִי נָמֵי דְּלָא הָוֵי סוּכָּה? אֲמַר לֵיהּ, הָכִי קָאָמֵינָא לָךְ: עַד עֶשְׂרִים אַמָּה דְּאָדָם עוֹשֶׂה דִּירָתוֹ דִּירַת עֲרַאי, כִּי עָבֵיד לֵיהּ דִּירַת קֶבַע, נָמֵי נָפֵיק. לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים אַמָּה, דְּאָדָם עוֹשֶׂה דִּירָתוֹ דִּירַת קֶבַע, כִּי עָבֵיד לֵיהּ דִּירַת עֲרַאי, נָמֵי לָא נָפֵיק.
>
> גמרא, סוכה ב ע"א (נוסח ספריא, כמו בדף השיעור)

א. מה הקשה אביי לרבא? הסבירו את הקושיה במילים שלכם. **(8 נק')**

ב. מה ענה רבא? השלימו: עד עשרים אמה, גם דירת קבע – _____; למעלה מעשרים אמה, גם דירת עראי – _____. מה זה מלמד על "עשרים אמה"? **(9 נק')**

ג. תרגמו לעברית: "כִּי עָבֵיד לֵיהּ דִּירַת קֶבַע, נָמֵי נָפֵיק". **(8 נק')**

חלק ד: שאלת חשיבה (15 נקודות)

10. המשנה במבוי מלמדת איך לתקן ("ימעט"), ובסוכה היא אומרת רק "פסולה". מתי לדעתכם עדיף לומר לאדם "זה לא בסדר", ומתי עדיף להדריך אותו איך לתקן? נמקו, ותנו דוגמה מבית הספר או מהבית. **(15 נק')**